בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', כ"ה בטבת תשס"ב (9 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ה בטבת**, בשנת ה'שי"ט(1559-5319), **יצאה לאור המהדורה הראשונה בדפוס של "חובות הלבבות"**, אחד מספרי מוסר היסוד מאת **ר' בחיי אבן פקודה** במנטובה, איטליה. ר' בחיי היה מחכמי ספרד במאה ה 11. על חייו ידוע אך מעט. "חובות הלבבות" הוא חיבורו העיקרי ונכתב בערבית בשנת 1080 ותורגם לעברית בשנת 1161. התרגום זכה לתפוצה גדולה ונודעה לו השפעה רבה על כל ספרות המוסר בדורות הבאים. בספר זה מתווה המחבר את דרך עליית היהודי לכלל השלמות, דרגה אחר דרגה. פרקיו הם מאמרים עמוקים ורחבים בנושאים: אחדות הבורא, מלחמת היצר, בטחון בה', חובת הכרת הטוב כלפי הבורא, התרחקות מן הרע וחזרה בתשובה. [אנציקלופדיה לבית ישראל]

מתוך הקדמת המחבר לספרו:

"וראיתי לחתום פתיחת הספר הזה במשל נאה יזרז אותך לעמוד על ענייניו ויעירך לדעת מעלת המין הזה מן המצוות משאריתן ומעלת שאר החכמות הטבעיות והמוסריות והדבריות מחכמת התורה והבינהו בקראך אותו והשיבהו ברעיניך תמצא מה שאתה חפץ בע"ה. והוא שאחד המלכים חלק אל עבדיו לוזי המשי לבחון בהם את דעתם. הזריז מהם והנלבב שבהם בחר מחלקו הטוב שהיה בו, ומן השאר גם כן בחר הטוב שבו ועשה מחלקו שלשה מינים – טוב, ובינוני ופחות. ועשה מכל מין לבדו הטוב במה שראוי לעשות ממנו, ועשה ממנו אצל האומנים הבקיאים בגדי חופש מעניינים שונים זה מזה וצבעונים שאינם דומים זה לזה. וילבשם לפני המלך בכל זמן ובכל מקום כראוי לו מהם.

והכסיל מעבדי המלך עשה מכל חלקו מן המשי מה שעשה הזריז מהמין הפחות שבו, ומכרו במה שנזדמן לו מן הדמים, וימהר ליהנות בו במאכל טוב ובמשתה טוב וכדומה לו. וכשהגיע הדבר אל המלך, רצה את מעשה הזריז הנלבב, והקריבו אליו והעלהו אל מעלת אנשי סגולתו. וירע בעיניו מעשה הכסיל, ויגרשהו והרחיקו אל שוממות ארצותיו, והשכינו עם אנשי קצפו.

וכן האלוקים יתברך נתן ספר תורתו האמת לעבדיו לבחון אותם. המשכיל הפקח, כשהוא קורא אותו ויבינהו הבנה ברורה יחלקהו לשלשה חלקים – האחד מהם לדעת העניינים הדקים הרוחניים אשר הם מחכמת המצפון כ**חובות הלבבות** ומוסרי הנפשות, ויחייב את נפשו לעשותם תדיר. ואחרי-כן יברור ממנו חלק שני, והוא חכמת חובות האברים בזמנם ובמקומם. ואחרי-כן, ישמש בחלק השלישי בעניני דברי הימים לדעת כתות בני אדם ותולדותם על סדר הדורות שעברו, ומה שאירע מן הדברים והחידות בימים קדמונים, וישמש בכל עניין ממנו בזמנו ובמקומו וכראוי לו כפי הצורל אליו. וייעזר על השתמשו בכל אחד מהם בחכמת השימוש ובחכמת המופת אשר בחכמת הדבר אשר מהם תהיינה ההקדמות לחכמה האלוקית.

כי מי שאינו בקי בהם אינו מכיר סימני חכמת הבורא בבריאותיו ולא יידע ענייני גופו כל שכן זולתו. כאשר זימן העבד הזריז כלי בעלי המלאכות להשלים מה שכיוון לעשותו מן המשי של המלך. והפתי הנמהר בעמדו על ספר האלוקים, הוא משמש בו לדעת חידות הראשונים ודברי הקדמונים וימהר ליהנות בו בענייני העולם ויביא ראיה ממנו לרדוף אחרי התאוה ולהניח דרך הפרישות ולעשות כרצון איש ואיש וללכת אחרי רצון כל מין ומין מבני האדם כדעתם וכחפצם, והוא כמו שכתוב [משלי ה'] **"הוא ימות באין מוסר וברוב אולתו ישנה."**

בחון אחי המשל הזה והשיבהו אל מחשבתך והתבונן מספר תורת אלוקיך מה שהעירותיך עליו ... והאלוקים יורנו דרך עבודתו כאשר שאל ממנו משיחו [תהלים ט"ז] **"תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח."** "

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל